

Enheten för arbetsmarknad och utbildning
Susanne Gullberg Brännström

Möte i användarrådet för arbetsmarknadsstatistik 11 oktober 2022

Närvarande:

Jesper Hansson, Riksbanken, Ordförande
Tomas Skyttesvall, Arbetsmarknadsdepartementet
Jula Fennö, Konjunkturinstitutet
Sara Anderson, Finansdepartementet
John Ekberg, Medlingsinstitutet
Mats Larsson, LO
Anna Löfgren Eriksson, Unionen
Ulrika Vikman, IFAU
Lena Orpana, TCO
Pär Lundqvist, Svenskt Näringsliv
Pernilla Wasén, Riksbanken
Pär Millstam, Arbetsmiljöverket
Björn Andersson, Riksdagens utredningstjänst
Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen
Johanna Rickne, SOF

Från SCB:

Cecilia Stenbjörn, SSA/AU/LEDN
Mikael Fredberg, SSA/AU/LS
Oskar Nilsson SSA/AU/KA
Susanne Gullberg Brännström SSA/AU/LS, sekreterare

Föredragande:

Håkan Swan, SSA/AU/LS
Peter Beijron, Medlingsinstitutet
Katja Olofsson, SSA/AU/KA

Frånvarande:

Anders Axelsson, Region Skåne
Thomas Ljunglöf, SACO
Thomas Wilhelmsson, Ekonomistyrningsverket
Mårten Pappila, Arbetsgivarverket
Elisabet Andersson, SSA/AU/AKU

Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet och hälsade välkomna.

1 Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2 SCB-info

(Cecilia Stenbjörn, SCB)

EU-ordförandeskapet

Sveriges EU-arbete inom statistik förbereds nu för att ta över ordförandeklubban från årsskiftet då SCB koordinerar arbetet för Sverige i samarbete med Regeringskansliet. Under våren så förbereder man möten i Council Working Party on Statistics (CWPS) som hanterar rättsakter om statistik och förhandlar med medlemsstaterna.

Möjliga rättsakter under Sveriges ordförandeskap är:

- Miljöräkenskaper
 - Skogsräkenskaper
 - Miljösubventioner
 - Ekosystemräkenskaper
- Befolkning
 - Definition för vilka som ingår i befolkningen
 - > Folkbokförda eller de som finns i landet?
 - Samla in uppgifter om fler variabler
 - > Energieffektivitet i bostäder?
 - > Diskrimineringsgrunder?

Public consultation on the revision of the legal framework for European statistics

Vi har en lagstiftningsfunktion som följer efter ESSC (*ESSC består av generaldirektörerna i medlemsländernas statistikbyråer, med Eurostats gd som ordförande.*) i arbetet innan kommissionen släpper i väg ett lagförslag så gör man en publik konsultation (samråd) eftersom man vill ha en så bred demokratisk bas som möjligt för alla de behov som finns. Det förslaget som man nu vill ha in åsikter om är: "Framtidssäkring av EU:s statistiksystem". Anledningen till att

Kommissionen har satt i gång det här initiativet är för att man har dragit slutsatsen och det har hänt så stora förändringar på dataområdet de senaste åren att det nödvändigt för statistikområdet att revidera sina rättsakter. Det är en grundrättsakt och som ligger till grund för hela det europeiska statistiksamarbetet.

Länk till formuläret: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13332-European-Statistical-System-making-it-fit-for-the-future_en

Europeisk granskning av svensk statistik- ”Peer review”

EU genomför granskning av alla EU-länder plus Eurostat, det är en kollegial granskning mot riktlinjer för europeisk statistik (Code of Practice). I december hade vi besök av experter plus några andra myndigheter som vi särskilt hade bjudit in. Innan själva besöket hade vi lång tid innan fyllt i en självvärderingsenkät. Experterna publicerade en rapport i maj månad där de kom med rekommendationer om hur Sverige behöver förändra officiell statistik för att den skulle uppfylla de riktlinjer som finns. Enligt dessa rekommendationer ska vi ta fram åtgärdsförslag och det kommer att följas upp av Eurostat årligen från 2024. Just nu pågår arbete med att ta fram förslag på hur vi ska åtgärda rekommendationerna.

Rapporten finns att läsa på SCB:s webbsida [Samordning av europeisk statistik i Sverige \(scb.se\)](#)

Hemställan om ändringar i förordningen (2001:100) om den officiella statistikens bilaga

En uppdatering av läget.

Nu har man precis avslutat remisshanteringen på Regeringskansliet och vi vet inte hur man kommer att hantera de yttranden som kommit in. Det blir en ny regering efter valet som ska fatta beslut och därför kan vi bara avvakta. Men tar man vårt förslag så blir det ändring bland annat gällande antal på ämnes- och statistikområden.

Hela hemställan finns att läsa på [hemstallan-oversyn-av-statistikomraden_2021-10-26.pdf \(scb.se\)](#)

SCB i omvärlden

21 september Föreningen för kommunal statistik och planering (KSP), höll i år sin årskonferens i Örebro.

30 september hölls SCB:s demokratidag 2022 med temat analyser av valet. Sändes även i SVT.

11 oktober SCB bjöd in till en heldag med grundläggande kurs i enkät- och frågekonstruktion den 11 oktober.

9 november [Statistikforum 2022 – statistik i en ny tid](#)

Efter pandemi, med skenande inflation och ett krig i vårt närområde så lever vi onekligen i en ny tid. Statistik är ett viktigt verktyg för att kunna lära av historien och sja om framtiden. Det är en utmaning att samla in relevant data, sammanställa den på ett kostnadseffektivt sätt samt att nå ut med den brett till befolkningen.

Dessa utmaningar kommer vi att utforska och diskutera under Statistikforum 2022. Vi kommer också att presentera goda exempel och bjuda in till ett kreativt samtal om nya vägar till samverkan och erfarenhetsutbyte.

Plan för SCB:s digitala transformation

Det finns en samlad plan för att följa upp att realisering sker och att förväntade effekter uppnås inom bl.a. följande områden under 2023-2026

- > Digitalisering av direktinsamling
- > Införande av kombinerad insamling
- > Implementering av ny granskningsprocess
- > Förutsättningar skapas för att minska urval genom förbättrad hjälpinformation och ändrad urvalsdesign
- > Minskad direktinsamling/minskat urval genom MDE och ökad användning av register
- > Identifiera och dra nytta av synergier i den nya organisationen
- > Manuella moment och arbetssätt ses över i syfte att effektivisera och plocka bort moment som inte skapar värde.
- > NR-fiber – effektivare beräkningsstöd
- > Digitalisering av prisinsamlingen till KPI
- > Automatisering av publiceringsprocessen

3 Målbild arbetsmarknad

(Cecilia Stenbjörn, SCB)

Det pågår mycket utvecklingsarbete inom ramen för Målbild arbetsmarknad, där allt arbete löper på enligt plan. BAS har publicerats och är nu under vidare utveckling för att kunna övergå i officiell statistik under 2023. Arbetet fortsätter med att anpassa de EU-reglerade undersökningarna till nya EU-krav samt att

etablera En efterfrågeundersökning samt Anställningar för att belysa den mötta och icke mötta efterfrågan på arbetskraft på ett mer samlat sätt samt att använda register i större utsträckning enligt SCB:s strategiska mål om statistikproduktion 4.0.

Vidare pågår det arbete på avdelningen för att göra mer analys både inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet och gränslandet däremellan. Detta går i linje med SCB:s mål att ha ett ökat fokus på expert- och nyttoanvändare i kommunikationen i stället för den mer tillfälliga besökaren på SCB:s hemsida (turisten). Det är även på gång att starta upp tre internationella undersökningar som genomförs med flera års intervall. Dessa är:

- PIACC Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter (OECD).
- AES Undersökningen om vuxnas deltagande i utbildning (deltagarens perspektiv) Eurostat
- CVTS (Continuing Vocational Training Survey) ur företagets perspektiv, Eurostat

Det pågår också arbete för att SCB ska samla in uppgifter på ett mer ändamålsenligt sätt, samt att utreda hur den kontinuerliga höjningen av riktåldern för pension ska hanteras. Detta är en fråga som behöver hanteras av många myndigheter och ett utbyte av information mellan myndigheter pågår.

4 En efterfrågeundersökning (EEU) (Katja Olofsson, SCB)

I dag finns tre företagsundersökningar som mäter efterfrågan på arbetskraft; Kortperiodisk statistik över Vakanser (KV) som är EU-reglerad genom Labour Market statistics on Businesses (LMB) och frågar 16 000 arbetsställen om lediga jobb och vakanser varje kvartal. Arbetskraftsbarometern görs av SCB. Den går ut till 7000 företag en gång per år och frågar om företagen har upplevt brist, balans eller god tillgång på arbetssökande med rätt utbildning.

Arbetsmarknadsprognosen som görs av SCB på uppdrag av Arbetsförmedlingen två gånger per år till 16 000 arbetsställen och belyser efterfrågan på varor/tjänster, om företagen upplever brist på arbetskraft, m.m. Dessa tre undersökningar kombineras nu till en undersökning i samarbete mellan SCB och Arbetsförmedlingen, då de har överlapp i urval, kontaktpersoner och frågeställningar som sammantaget ger en omotiverat stor uppgiftslämnarböda. Dessutom finns det utifrån tidigare användarkontakter skäl att tro att kritiska användarbehov inte helt uppfylls. Centrala delar i arbetet blir att reda ut vilka målstorheter, begrepp och definitioner som används och hur, vilka statistikbehov användarna har och vilka förutsättningar uppgiftslämnarna har att lämna uppgifter på området. Några exempel är: Vad menas med brist på arbetskraft? Är det bara det realiserbara behovet som man vill veta något om eller är det även det egentliga behovet? Hur ska man hantera personal från konsultfirmor och bemanningsbolag? Hur mäter man på bästa sätt konsekvenserna av arbetskraftsbrist? Vilka prognoser över efterfrågan behövs och är möjliga att lämna?

Man undersöker också möjligheten att använda annonsdata som input. Vidare har man att förhålla sig till befintlig förordning som styr insamlingen om lediga jobb. Det är en förordning som är under förändring inom en snar framtid. Pågående utredningsarbete ska leda fram till underlag för en gemensam

urvalsdesign som i dagsläget preliminärt har tre spår, då vård och utbildningsområdena behöver särskild urvalsdesign. Utbildning planeras att dras utifrån skolenheter. Inom vården dras urvalet med hänsyn till sjukhus, medan resten av arbetsmarknaden har ett urval baserat på arbetsställe. Första undersökningstillfälle planeras till hösten 2023. En annan fråga är hur det viktiga användarbehovet av att överbrygga tidsseriebrott ska hanteras.

En nära dialog med användarna behövs för att kunna designa en relevant undersökning. Projektet tänker sig både enskilda sittningar med vissa användare samt samlade workshops beroende på användning och intresse för att delta. Inbjudan kommer att skickas till rådets ledamöter för vidare spridning inom respektive organisation.

5 Anställningar

(Susanne Gullberg Brännström, SCB)

Det finns i dag tre företagsundersökningar som belyser den mötta efterfrågan på arbetsmarknaden. Dessa är Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) som är EU-reglerad genom Short-term business statistics (STS) och frågar efter antal anställda, frånvaro efter frånvaroororsak (semester, sjukdom och övrigt), anställningsform samt antal nya och avgångna. Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju) som frågar efter uppgifter på individnivå om anställda som varit sjuka under sjuklöneperioden, samt Lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt (LAPS). Ett arbete pågår att kombinera dessa i en undersökning. I dagsläget är LAPS registerbaserad via sammanställda AGI-uppgifter som Skatteverket räknar ihop och skickar till SCB. Vi arbetat för att räkna ut motsvarande uppgifter på SCB i fortsättningen i och med att vi har tillgång till AGI. Detta möjliggör att vi framöver kan redovisa fler storheter, som sjuklönekostnad om intresse finns för detta.

KS och KSju är idag urvalsundersökningar. De målstorheter som idag redovisas i KS har vi identifierat att de går att göra registerbaserade med modellinslag med undantag för semester. Sjukfrånvaron under sjuklöneperioden som samlas in och redovisas inom ramen för KSju idag, finns inte att tillgå via register vilket gör att dessa uppgifter fortfarande behöver direktinsamlas från företagen. Dessa uppgifter lämpar sig väl att ”hämtas” från lönesystemen, så ett långsiktigt arbete pågår på SCB för att en maskin till maskinlösning ska införas. I väntan på att en sådan lösning finns på plats behöver uppgifterna fortsatt samlas in. SCB har inlett ett arbete för att göra blanketten så enkel som möjligt för lönesystemsleverantörerna/uppgiftslämnarna att skapa rapporten, i syfte att underlätta inrapporteringen.

Den registerbaserade ansatsen gällande frånvaro i KS och den registerinformation som finns att tillgå för att avgöra om en person är anställd och, i förekommande fall, frånvarande från arbetet möjliggör att frånvaron kan redovisas på annat sätt än idag. Detta är under utredning i projektet, men tanken finns att frånvaron kan detaljeras än mer än i dagens redovisning. Detta arbete kan vara en intressant punkt för ett kommande användarråd.

Även i detta arbete finns stora behov av att prata med användare av statistiken kring vilka målstorheter man bör inrikta sig på och vilken beräkningsmetod

som bör användas. De första kontakterna kommer att tas tillsammans med EEU, men arbetet inom Anställningar har mer av konkreta förslag på målstorheter som behöver stämmas av med användare än EEU som i första hand behöver stämma av behov och definitioner.

6 Projekt SCB - Medlingsinstitutet

(Peter Beijron, MI, Håkan Swan, SCB)

MI och SCB har ett pågående pilotprojekt kring effektivare insamling kopplat till Konjunkturstatistik, löner, privat sektor (KLP). Samarbetet bedrivs i ett utvecklingsprojekt i syfte att samla in individuppgifter från lönesystemen med utgångspunkt i dagens omfång gällande urval av företag och variabelinnehåll. KLP är en månatlig undersökning som huvudsakligen syftar till att belysa lönenivån och dess utveckling

Detta görs genom en urvalsundersökning där summariska uppgifter från företag samlas in avseende löner, arbetstid, antal anställda m.m. Insamling sker idag i huvudsak via webbformulär (SIV) men det finns även möjlighet att leverera textfil som genereras med hjälp av funktioner inbyggda i företagets lönesystem.

Målet med det nya insamlingssättet är att minska uppgiftslämnarbördan för insamlingen av konjunkturlönestatistiken genom att erbjuda arbetsgivarna att lämna uppgifter via automatiserade processer (API), vilket innebär att insamlingen sker direkt via företagets lönesystem. På detta sätt kan man eventuellt flytta delar av bearbetningen till statistikmyndighetens process i stället för att uppgiftslämnaren själv ska sköta bearbetningen/aggregeringen. Samtidigt har man undersökt möjligheten att införa viss granskningsfunktionalitet i insamlingssteget.

Insamling av individuppgifter i stället för dagens summariska uppgifter på företagsnivå ger dessutom ökad möjlighet till fördjupad analys av lönestatistiken samtidigt som man implementerar en teknisk lösning som i ett senare skede kan vidareutvecklas för att bidra till arbetsmarknadsstatistiken i ett bredare perspektiv.

När implementering i KLP är klar är det en nyckelfråga för fortsatt vidareutveckling att den API-lösning som erbjuds används i så stor utsträckning som möjligt. Givet att användningen blir tillräckligt kan man börja titta på vidare utveckling för andra produkter inom lönestatistiken samt för annan statistik. Men eventuella förändringar i omfång kräver förankring hos både systemleverantörer och uppgiftslämnare och ska bedrivas i samarbete med SCB.

Arbetet startade 2021 med en förstudie kring informationsinhämtning om förutsättningar för arbetet som följdes av ett uppstartsarbete kring den tekniska lösningen. Under 2022/2023 sker utveckling av insamlingslösning, insamling av data, test och analys av data för att kunna sätta en plan för implementering i KLP under 2024.

7 Vad är på gång på SCB:s sektioner? (Cecilia Stenbjörn, Mikael Fredberg, Oskar Nilsson, SCB)

På SSA/AU/AKU (Arbetskraftsundersökningen) pågår följande:

- Beslut är fattat kring mikrolänkning. Planen är att kunna publicera i slutet av maj 2023.

Länkning längre tillbaka i tiden för serierna i etapp 1 (de flesta) går tillbaka till 2001 för gruppen 15-74 år och publiceras höst/vinter 2022. Se mer information här: [Länkning av AKU:s tidsserier - Metodrapport 2022 \(pdf\)](#)

- Länkning ytterligare längre tillbaka till 1987 kan bli aktuellt tidigast nästa höst och då för gruppen 16-64 år som utgjorde populationen för AKU fram till 2000.
- Regeringsuppdrag om att leverera data direkt till RK istället för till Konjunkturinstitutet som sedan tar det vidare till RK. Arbete pågår för att göra de bearbetningarna som gjordes av KI på materialet samt för att utreda hur de leveranser av data till andra myndigheter som KI gjort tidigare, ska gå till.
- Kombinerad insamling – pilotundersökning för webbinsamling AKU pågår. Utvärderas 2023 med sikte på att införa kvartal 4 2023 om det faller väl ut. Vi börjar för dem som är sysselsatta i intervju 1. Kombinerad insamling används redan i PSU samt i Undersökningen om levnadsförhållanden.
- Korrigerade uppgifter om arbetslöshetstidens längd, publiceras i samband med kommande månadspublicering dvs 21 okt
- Lästips om en rapport som belyser hemarbete under pandemin som bygger på pandemin: [Ny statistik: Så många har jobbat hemifrån under pandemin \(scb.se\)](#)
-

På SSA/AU/LS (löner och sysselsättning) berörs i stort sett alla produkter av någon form av utvecklingsarbete. Några är:

- Fortsatt BAS-utveckling
 - o Sikte mot officiell statistik slutet 2023
 - o Månadspublicering andra halvan 2023
- Anställningar och EEU
- MI-samarbeten kopplat till data från lönesystem men även jämförda livsinkomster som är ett regeringsuppdrag på MI.
- Myndighetsövergripande arbeten för att minska den manuella granskningen och göra den granskning som finns kvar effektiv pågår och flera av sektionens produkter har varit med i den första etappen.
- Analysverksamhet på sikt!
- Informerar också om att sista RAMS, som avser 2021 publiceras i november 2022.

SSA/AU/KA (Kompetensförsörjning och arbetsmiljö) har följande kommande publiceringar:

- Regionala utbildning och arbetsmarknadsprognoser, slutet av oktober 2022
- Arbetsmiljöundersökningen 2021, 2022-12-07
- Arbetskraftsbarometern 2022, 2022-12-13

Och pågående projekt:

- En efterfrågeundersökning (EEU)
- Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning (SAPF) som nu har en helt ny metod.
- Pilotstudie i arbetsmiljöstatistiken som testar att ha BAS som urvalsram istället för AKU.
- Prognoser för ST-läkare och specialistläkare inom allmänmedicin
- Sysselsättningsprognosen 2022

Förstudier Trender och Prognoser 2023

8 Övriga frågor, Avslutning

Ordförande tackade för ett intressant möte och värdefulla kommentarer. Det är många utvecklingsaktiviteter inom statistiken som är av betydelse för rådet, där SCB efterfrågar input, och där det samtidigt finns ett intresse från rådet att bidra. Därför bestämdes att löpande information om EEU, Anställningar, BAS och API-lösningen för KLP ges och tas upp för diskussion på kommande möten. Det kan bli aktuellt för extrainsatta möten om behov finns. Sekreteraren återkommer med datum för kommande möten.